

Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology

วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ

<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/index>

Wat Wang Tawan Tok Nakhon Si Thammarat, Thailand

pp. 1107-1120

บทความวิจัย

รูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษานในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ*

THE ADMINISTRATIVE MODEL OF EDUCATIONAL SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY LEARNING CENTER IN SECONDARY SCHOOL IN NORTHERN THAILAND

วรวิติ กิตติวงศ์¹, วิทยา จันทร์ศิลา¹, สธิพร เชาวนชัย¹

Worrawat Kitiwong¹, Vithaya Jansila¹, Sathiraporn Chaowachai¹

¹ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก

¹Department of Administration and Development, Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok, Thailand

¹Corresponding author E-mail: khunkitiwat@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษานในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ 2) สร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษานในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ และ 3) ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษานในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ เป็น การวิจัยและพัฒนา ได้ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอนได้แก่ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษานในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษานในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเป็นไปได้และความเป็น

* Received 7 December 2022; Revised 27 December 2022; Accepted 29 December 2022

ประโยชน์ของรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษารวม 45 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและแนวทางการสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เขตภาคเหนือ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบองค์ประกอบที่ 2 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร องค์ประกอบที่ 5 ผลลัพธ์ องค์ประกอบที่ 6 แนวทางการประเมินและเงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินรูปแบบพบว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร, เศรษฐกิจพอเพียง, ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research article aims to 1) study complements and the Guidelines for The Administrative Of Educational Sufficiency Economy Philosophy Learning Center In Secondary School In the North Part of Thailand 2) for creating and verifying the appropriateness the administrative model of educational sufficiency economy philosophy learning center in secondaryschool in northern Thailand. 3) assessment of the administrative model of educational sufficiency economy philosophy learning center in secondary school in northern Thailand on the possibilities and usefulness. The research were divided into three stages; the first stage is studying complements and guidelines for the development the administrative model of educational sufficiency economy philosophy learning center in secondary school in northern Thailand. The resources including documents, three schools with best practice and qualified persons interview. The tools used in this study were: documents synthetic form and interviewing form. Data analysis by content analysis. The second stage is creating and verifying the appropriateness of the development The Administrative Model and the group of informants consisted of experts by focus group discussion. The tools used in this study were group conversation recording form. Data analysis by content analysis. The third stage is the assessment of the administrative model of educational

sufficiency economy philosophy learning center in secondary school in northern Thailand on the possibilities and usefulness from the sample with administration by 45 school administrators. The tools used in this study were questionnaires that checked the correctness. Data analysis by mean and standard deviation. The finding of this research found that the administrative model of educational sufficiency economy philosophy learning center in secondary school in northern Thailand consisted of 6 complements and success conditions; the first complement is the propose of the model, the second complement is the principle of the Model, the third complements is import factor of the model, the forth complements is the administrative process, the fifth complements is resultant and the last complements is the assessment guidelines and success conditions. And the results of the evaluation of the administrative model revealed that the possibility aspect is at a high level, and the usefulness is at the high level

Keywords: The Administrative Model, Sufficiency Economy, The Sufficiency Economy Philosophy Learning Center

บทนำ

เศรษฐกิจพอเพียง แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถ บรมราชูปถัมภ์ เป็นที่รู้จักและคุ้นเคยของคนไทยมาตลอดหลายสิบปี รัฐบาลได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศ ได้เริ่มปรากฏให้เห็นชัดตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) และฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) เป็นต้นมาซึ่งเป็นแผนที่ได้ัญเชิญ แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศรวมทั้งได้เสริมสร้างความเข้าใจ ไปยังภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ เห็นคุณค่าและน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ปัจจุบัน รัฐบาลได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศภายใต้แนวคิดประเทศไทย 4.0 ที่เน้นการพัฒนาที่สมดุลบนพื้นฐานแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำไปสู่ “Value - Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 260) ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2560) ดังนั้น การน้อมนำหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของคนไทย จึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบันสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุกมิติ

ในด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มต้นขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา โดยได้ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้มีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดระดับของสถานศึกษาที่มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและการเรียนการสอน มีการกำหนดให้มีศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา (ศร) เป็นการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงที่มีความประสงค์จะพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีศักยภาพที่จะเป็นพี่เลี้ยงขยายผลไปสู่แก่สถานศึกษาอื่นๆ ในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษาด้วยการเป็นสถานที่ศึกษา ดูงาน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีบุคลากรที่สามารถเป็นวิทยากร ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู หรือนักเรียนแกนนำ เป็นพี่เลี้ยงให้แก่สถานศึกษาอื่นๆ ที่สนใจได้ (ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2563)

จากการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษานั้น พบข้อจำกัดบางประการ สถานศึกษาส่วนใหญ่มีแนวทางการดำเนินงานพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาที่แตกต่างกันตามบริบทของแต่ละแห่ง สถานศึกษาบางแห่งมีการดำเนินงานตามองค์ประกอบของการเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ชัดเจนทั้งในด้านบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อมและการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก ในขณะที่สถานศึกษาบางแห่งไม่มีการดำเนินงานที่ชัดเจนเมื่อมีการโยกย้ายผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบโครงการก็ไม่มีสานต่อการดำเนินงาน สอดคล้องกับผลการศึกษารายงานสภาพปัญหาของคณะกรรมการประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปีการศึกษา 2560 พบว่าการดำเนินงานไม่มีความยั่งยืนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบโครงการแล้วทำให้การขับเคลื่อนการดำเนินงาน เกิดปัญหาหลายด้าน เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนจำนวนสถานศึกษาที่พัฒนาต่อยอดจากสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา นั้นมี จำนวน 169 แห่ง จากสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินและรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ทั้งหมด 590 แห่ง (ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2563) ซึ่งถือเป็นสัดส่วนจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับโรงเรียนประถมศึกษาและหากพิจารณาบทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษาแล้วจะพบว่าการจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาในทุกระดับตำบล อำเภอและจังหวัด การพัฒนาให้โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่งเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเพื่อทำหน้าที่ในการขยายความรู้สู่ชุมชนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งตามบริบทสภาพแวดล้อมและท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาในบริบทของพื้นที่ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแต่ละภูมิภาคในประเทศไทย พบว่า ภาคเหนือมีความแตกต่างจากพื้นที่ภูมิภาคอื่นเนื่องจากเป็นพื้นที่สูงที่มีโครงการพระราชดำริด้านการเกษตรและการพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎรตามบริบทของพื้นที่สูงหลายโครงการ มีสภาพสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่นเฉพาะโดยพื้นที่ภาคเหนือช่วงตั้งแต่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแห่งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2506 จนถึง มิถุนายน พ.ศ. 2562 มีโครงการพระราชดำริซึ่งเป็นสัดส่วนที่มากที่สุดเมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ ได้แก่ ภาคเหนือ 1,838 โครงการ ภาคกลาง 798 โครงการ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1,206 โครงการ ภาคใต้ 940 โครงการ ไม้ระบุพื้นที่ 28 โครงการ รวมทั้งสิ้น 4,810 โครงการ (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2562) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะมีสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีศักยภาพสูงเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครู บุคลากรและนักเรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียน และประชาชน ได้ศึกษาเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับบริบทในพื้นที่ภาคเหนือ ตลอดจนสามารถเป็น พี่เลี้ยงขยายผลสู่สถานศึกษาอื่น ๆ ได้

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจทำวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตภาคเหนือ เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่วิถีชีวิตของคนไทยและขยายความรู้ให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ
3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1.1 การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ โดยการสังเคราะห์เอกสาร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยนำแบบสังเคราะห์เอกสารนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรงความตรงเชิงเนื้อหาและการใช้ภาษาหาความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาหาค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าข้อความนั้นใช้ได้ และเหมาะสมกับการนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการหาค่าIOCอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

1.2 การศึกษาแนวทางการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือโดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรงการใช้ภาษาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อจัดทำแบบสัมภาษณ์นำไปใช้กลุ่มเป้าหมายในโรงเรียน

1.3 การศึกษาแนวทางการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ทางการบริหาร หรือ การนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน จัดทำแบบสัมภาษณ์แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย

2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ และจัดทำร่างรูปแบบ

2.2 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา เขตภาคเหนือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษาหรือบริหารเขตพื้นที่การศึกษา และมีประสบการณ์ด้านการขับเคลื่อนงานเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา มาไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบความ

เหมาะสมของรูปแบบลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และการใช้ภาษาหาความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาหาค่า IOC และค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้และเหมาะสมกับการนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการหาค่า IOC ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่มในวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ.2564 เวลา 10.30 - 12.30 น. ผ่านระบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ออนไลน์) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิปรับปรุงแก้ไข ตามฉันทามติ (Consensus) ของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือโดยผู้บริหารโรงเรียน โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านการรับรองเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา จำนวน 45 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ ตรวจสอบความเหมาะสม ความตรงเชิงเนื้อหา และการใช้ภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาค่า IOC และค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้และเหมาะสมกับการนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการหาค่า IOC ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้บริการทางไปรษณีย์ จากเป้าหมายการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 45 ฉบับได้รับคืนจำนวน 45 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดเกณฑ์การตัดสินใจพิจารณาจากค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไปถือว่าผ่านการประเมิน ข้อเสนอแนะอื่นๆ จากแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตภาคเหนือ ประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) หลักการของรูปแบบ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการบริหาร 5) ผลลัพธ์ และ 6) แนวทางการประเมินและเงื่อนไขความสำเร็จ

2. ผลการสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือพบว่า ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ และเงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 หลักการของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม และ 3) หลักการจัดการความรู้

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการบริหาร ศูนย์การเรียนรู้ 2) งบประมาณ 3) วัสดุ อุปกรณ์ 4) ขอบข่ายงานในศูนย์การเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมพร้อม ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาบุคลากรและนักเรียน ขั้นตอนที่ 3 การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 4 การจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 5 การสร้างเครือข่าย ขยายความรู้ และขั้นตอนที่ 6 การควบคุม ติดตาม ประเมินผล องค์ประกอบที่ 5 ผลลัพธ์ ประกอบด้วย 1) คุณภาพผู้เรียน 2) คุณภาพบุคลากร 3) บรรยากาศ สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ 4) ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกและการพัฒนาสถานศึกษาอื่นให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 6 แนวทางการประเมินและเงื่อนไขความสำเร็จ ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีฉันทามติว่ามีความเหมาะสม

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ พบว่า ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.05$) และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.99$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ ประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) หลักการของรูปแบบ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการบริหาร 5) ผลลัพธ์ 6) แนวทางการประเมิน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของจันทรานี สงวนนาม กล่าวถึง การบริหารเชิงระบบ (System Approach) ถูกนำมาใช้ในการบริหารด้วยเหตุผลที่ว่าในปัจจุบันองค์กรมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้นยากที่จะพิจารณาถึงพฤติกรรมขององค์กรโดยให้ครอบคลุมได้หมดทุกแง่มุมทฤษฎีองค์กรสมัยใหม่หันมาศึกษาเรื่องพฤติกรรมองค์กร (จันทรานี สงวนนาม, 2545) โดยมีความเห็นว่าการเป็นระบบสังคมซึ่งเป็นระบบใหญ่จึงต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา แนวคิดการบริหารเชิงระบบจึงถูกนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างกว้างขวาง

2. ผลการสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) เพื่อพัฒนาบุคลากรและนักเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ เจตคติและปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถเป็นแกนนำในการขยายผลสู่หน่วยงานภายนอก 2) เพื่อพัฒนา

สภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้อื้อต่อการจัดการเรียนรู้และเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา 3) เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาสถานศึกษาอื่นสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา มีความสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาที่มีขอบเขตการประเมิน 3 ด้านได้แก่ด้าน บุคลากร ด้านสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ และด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก (คณะกรรมการดำเนินงานขับเคลื่อนสถานศึกษาพอเพียงกระทรวงศึกษาธิการ, 2562) องค์ประกอบที่ 2 หลักการของรูปแบบ ประกอบด้วยหลักการสำคัญ ได้แก่ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม และ หลักการจัดการความรู้ โดยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจำเป็นที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องต่อเนื่องและยั่งยืน ทั้งนี้เพราะหากมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร หรือบุคลากรแต่หลักการสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังคงอยู่เพื่อผู้มาปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ดำเนินการขับเคลื่อนต่อไปได้ สอดคล้องกับแนวคิดของปรัชญา พลพุดินันท์ กล่าวว่าในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการศึกษานั้นจะต้องมุ่งพัฒนาที่ตัวครูก่อนเป็นอันดับแรก เพราะครูถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ และปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ ให้แก่เด็ก ดังนั้น จึงควรส่งเสริมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ก่อน ส่วนหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู บุคลากร และชุมชนในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผลและรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นเนื่องจากการมีส่วนร่วมนั้นจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารศูนย์การเรียนรู้ได้ของ (ปรัชญา พลพุดินันท์, 2563) และยังสอดคล้องกับแนวคิดของเสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ กล่าวว่า การให้บุคคลมีส่วนร่วมนั้นบุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง (Involvement) ในการดำเนินการหรือปฏิบัติ ภารกิจต่าง ๆ การที่บุคคลมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ย่อมทำให้บุคคลมีความผูกพัน (commitment) ต่อกิจกรรมและต่อองค์การในที่สุดการมีส่วนร่วมจึงเป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้าช่วยเหลือ สนับสนุน ทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ อาจมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือในกระบวนการบริหาร (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2541) และยังมีการวิจัยของ ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิมพบว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา หลักการจัดการความรู้ถูกนำมาใช้ในขั้นตอนของการจัดเก็บระบบความรู้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานภายนอก เนื่องจากองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีมากมายจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการจัดระบบความรู้ โดยอาจจัดออกมาในรูปแบบของนิทรรศการ ศูนย์การเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ (ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม, 2560) สอดคล้องกับแนวคิด

ของวิจารณ์ พานิช กล่าวถึง ประโยชน์ของการจัดการความรู้ไว้หลายประการ เช่น ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร ช่วยป้องกันการสูญหายของภูมิปัญญาในกรณีที่บุคลากรเกษียณอายุ ลาออกหรือเสียชีวิต (วิจารณ์ พานิช, 2546) องค์กรประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารศูนย์การเรียนรู้ งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และขอบข่ายงานในศูนย์การเรียนรู้ ควรจะมีทั้งวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทั่วไป และวัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ในท้องถิ่น เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาฐานการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น ทั้งในด้านการประกอบอาชีพ สังคม วัฒนธรรม การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาฐานการเรียนรู้จึงต้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น เครื่องปั้นดินเผา พิษผลเกษตรกรรม เครื่องจักสาน เป็นต้น ในด้านของขอบข่ายงานในศูนย์การเรียนรู้ต้องมีการกำหนดภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบให้มีความสอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษาและองค์ประกอบของการเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา องค์กรประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมพร้อม ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาบุคลากรและผู้เรียน ขั้นตอนที่ 3 การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 4 การจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 5 การสร้างเครือข่าย ขยายความรู้ ขั้นตอนที่ 6 การควบคุม ติดตาม ประเมินผล มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ศาลิณา บุญเกื้อ และนันทกาญจน์ ชินประห์ชัย ที่ศึกษากระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเป็นการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทางการศึกษานำหลักคิดและหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นศูนย์การเรียนรู้ ที่มีการปฏิบัติที่ดีสู่ความสำเร็จ โดยผู้วิจัยได้พัฒนากระบวนการบริหารให้เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ และองค์ประกอบของการประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยปรับเพิ่มด้านการจัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ ปรับการจัดการเรียนรู้ (ศาลิณา บุญเกื้อ และนันทกาญจน์ ชินประห์ชัย, 2557) องค์กรประกอบที่ 5 ผลลัพธ์ผู้วิจัยได้ปรับประยุกต์มาจากองค์ประกอบของการประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก และผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรเพิ่มขีดความสามารถให้สถานศึกษาอื่นไม่เพียงแต่การผ่านเป็นสถานศึกษาพอเพียงเท่านั้นแต่ควรยกระดับพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ได้ด้วย องค์กรประกอบที่ 6 แนวทางการประเมิน เงื่อนไขความสำเร็จ มีคณะกรรมการ ประกอบด้วย บุคลากรและผู้เชี่ยวชาญทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาสอดคล้องกับหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมิน โดยใช้การประเมินจากการ สอดถาม การสัมภาษณ์ การปฏิบัติ สังเกตการจัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้และฐานการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง และตรวจสอบการสร้างความสัมพันธ์กับ

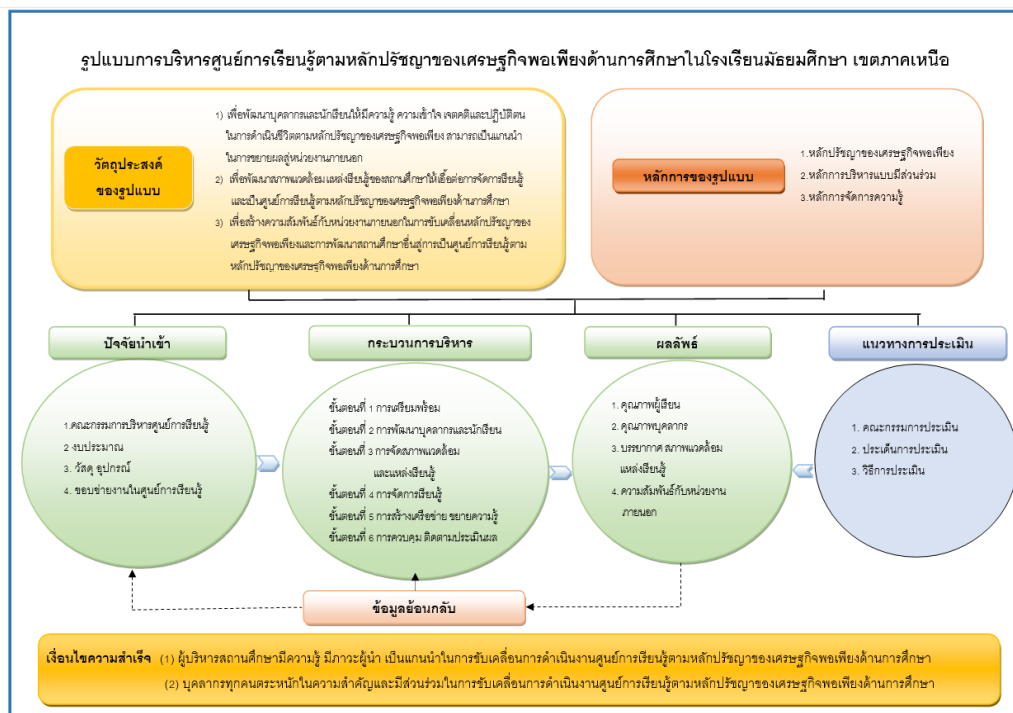
หน่วยงานภายนอกโดยมีความสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ด้านเงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ภาวะผู้นำ เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา บุคลากรทุกคนตระหนักในสำคัญและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่ทุกคนมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำสามารถนำองค์กรได้ สอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของไวท์ (White, A. T., 1982) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมซึ่งประกอบด้วยสี่มิติ คือ 1) การมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจว่าควรทำอะไร และทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการดำเนินงาน และ 4) การมีส่วนร่วม ในการประเมิณผล การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการสร้างความ มุ่งมั่นผูกพันระหว่างหัวหน้าและลูกน้อง เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ พบว่า มีความเป็นไปได้ในระดับมากและมีความเป็นประโยชน์ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนาหลายรอบ มีการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์จากสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จึงส่งผลให้รูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตภาคเหนือมีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ศาลินา บุญเกื้อ และนันทกาญจน์ ชินประหัตฐ์ โดยรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ที่การพัฒนาในครั้งนี้มีความแตกต่างจากการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาทั่วไปคือความสามารถในการเสริมสร้างศักยภาพด้านการเป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนาสถานศึกษาอื่นให้สามารถยกระดับพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาได้มากขึ้น (ศาลินา บุญเกื้อ และนันทกาญจน์ ชินประหัตฐ์, 2557)

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัย สามารถนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ของรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ โดยมีความแตกต่างจากการบริหารศูนย์การเรียนรู้ทั่วไปโดยอาศัยแนวคิดหลักการบริหารเชิงระบบในการสร้างความยั่งยืนของการเป็นศูนย์การเรียนรู้รวมไปถึงการพัฒนาสถานศึกษาอื่นให้

มีความสามารถในการพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น
มีรูปแบบการดำเนินงาน ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้สรุปได้ว่า ผลการพัฒนาในรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ ที่มีความเหมาะสมประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร องค์ประกอบที่ 5 ผลลัพธ์ องค์ประกอบที่ 6 แนวทางการประเมิน และเงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินรูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ โดยผู้บริหารสถานศึกษาพบว่ามีความเป็นไปได้ในระดับมากและความเป็นประโยชน์ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ข้อเสนอแนะในการนำผลการพัฒนาไปใช้ในสถานศึกษาที่ผ่านการรับรองเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อความยั่งยืนควรสร้างความตระหนักและการรับรู้ของชุมชนและผู้ปกครองเกี่ยวกับการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงด้านการศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชนได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาคอร์สส่งเสริมให้โรงเรียนมีการจัดทำและพัฒนาฐานการเรียนรู้ ให้ครอบคลุม หลักการพัฒนาตามศาสตร์ชาวบ้าน ศาสตร์พระราชาและศาสตร์สากลให้ชัดเจน มีการพัฒนาแนวทางการส่งต่อความรู้ และแนวปฏิบัติของบุคลากรและนักเรียนแกนนำในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษารุ่นสู่รุ่นเพื่อสร้างความยั่งยืนของการเป็นศูนย์การเรียนรู้ ควรมีการวิจัยพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมบุคลากรและวิทยากรแกนนำการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา และนำองค์ความรู้ที่ได้ไปสู่การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตภาคเหนือ ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับพื้นที่ภูมิภาคอื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2560). การบรรยายเรื่องยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579). เรียกใช้เมื่อ 1 ธันวาคม 2560 จาก <http://www.ddd.go.th/www/files/81731.pdf>
- คณะกรรมการดำเนินงานขับเคลื่อนสถานศึกษาพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). เสนอหลักการประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2021 จาก <https://moe360.blog/>
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.
- ปรัชญา พลพัฒน์นันท์. (2563). จัดการพอเพียง. เรียกใช้เมื่อ 30 มีนาคม 2563 จาก <http://www.manager.co.th>
- ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม. (2560). การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศา สตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- วิจารณ์ พานิช. (2546). การจัดการความรู้ในยุคสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้. กรุงเทพมหานคร: สถาบัน ส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- ศาลินา บุญเกื้อ และนันทกาญจน์ ชินประห์ชัย. (2557). บทสรุปรายงานวิจัยการถอดบทเรียนและวิเคราะห์อัตลักษณ์ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาคอร์ส. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2563). การขับเคลื่อนเครือข่ายสถานศึกษาพอเพียง. เรียกใช้เมื่อ 29 ธันวาคม 2563 จาก <http://www.sufficiencyeconomy.org/eduplan/>

- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2562).
สรุปภาพรวมข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. เรียกใช้เมื่อ 29 ธันวาคม
2563 จาก <http://www.rdpb.go.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). ชีวิตพอเพียง.
กรุงเทพมหานคร: ดอกเบญจ.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2541). การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา: ศึกษา
กรณีการจัดการตั้งมหาวิทยาลัยนครพนม. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- White, A. T. (1982). Why Community Participation? A Discussion of the Arguments.
Community Participation: Current Issue and Lesson Learned. New York:
United Nations Chil.